

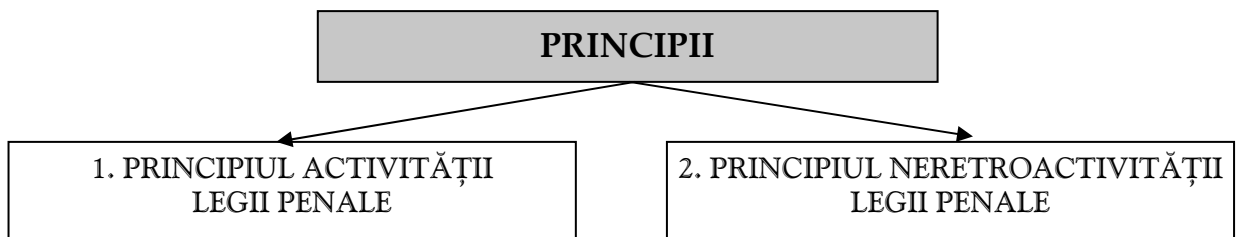
FIȘA nr. 2

APLICAREA LEGII PENALE ÎN TIMP

Prin Decizia Curții Constituționale nr. 841/2007 s-a reținut că prin *aplicarea legii penale în timp* se înțelege ansamblul de norme juridice penale ce izvorăsc din rațiuni de politică penală, prin care se reglementează modul de aplicare a principiului *mitior lex* în raport cu timpul săvârșirii infracțiunii și cu momentul tragerii la răspundere penală a celor ce au săvârșit infracțiuni.

✓ NU există o situație de aplicare a legii penale în timp când atât nașterea, cât și stingerea raportului juridic penal (săvârșirea faptei și pronunțarea hotărârii judecătorești) au loc sub imperiul unei legi unice; se va aplica legea în vigoare.

✓ dacă pe durata existenței raportului juridic penal sunt incidente mai multe legi penale succesive, se pune problema determinării legii penale aplicabile în cauză.

✓ **Criterii de determinare a *mitior lex*:** determinarea legii penale mai favorabile se realizează *in concreto* potrivit **criteriului aprecierii globale** (aprecierea legii penale se va face prin compararea situației inculpatului potrivit ambelor reglementări, luându-se în considerare, în ansamblu, vechiul Cod penal, pe de o parte, și noul Cod penal, pe de altă parte).

✓ **Pedepsele accesorii și complementare:** în cazul succesiunii de legi penale intervenite până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, pedepsele accesorii și complementare se aplică potrivit legii care a fost identificată ca lege mai favorabilă în privința *pedepsei principale*; ca excepție de la această regulă, pedeapsa complementară a publicării hotărârii de condamnare prevăzută de art. 55 lit. c) NCP nu poate fi aplicată infracțiunilor comise înainte de intrarea în vigoare a noului Cod, chiar dacă pedeapsa principală este stabilită potrivit NCP [art. 12 alin. (2) LPANCP].

✓ **Măsurile de siguranță:** se vor aplica potrivit legii penale determinate în ansamblu ca fiind mai favorabilă.

LEGEA DE MODIFICARE A NCP

A fost completat art. 5 alin. (1) NCP în scopul de a se evidenția legislativ faptul că determinarea legii penale mai favorabile se va realiza potrivit criteriului aprecierii globale (în ansamblu) și a fost consacrată legislativ interdicția creării unei *lex tertia* în procesul de determinare a legii penale mai favorabile într-o cauză unică, nefiind astfel posibilă combinarea dispozițiilor diferitelor legi succesive pentru stabilirea *mitior lex*. Astfel, art. 5 alin. (1) NCP prevede că: „în cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă **în integralitate, neputându-se combina prevederi din legi succesive**”.

Evaluând în ansamblu efectele pe care le produce modificarea Codului penal, este evident că legea nouă este legea penală mai favorabilă.

Hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

HP. Dec. I.C.C.J. nr. 16/2016: Spălarea de bani este o infracțiune la care elementul material constă într-o acțiune ce se poate realiza în șapte modalități alternative (schimbarea, transferul, ascunderea, disimularea, dobândirea, deținerea sau folosirea). Realizarea oricărei modalități a elementului material va conduce la consumarea infracțiunii. Odată consumată infracțiunea, realizarea altei modalități a elementului material în baza aceleiași rezoluții infracționale va fi lipsită de consecințe juridice. De exemplu, cel care deține un bun despre care știe că provine din săvârșirea unei infracțiuni comite infracțiunea de spălare de bani. Dacă ulterior această persoană transferă acest bun, vom fi în prezența aceleiași infracțiuni, realizându-se doar o nouă modalitate a elementului material, fără relevanță juridică. Dacă infracțiunea de spălare de bani s-a produs prin realizarea mai multor modalități ale elementului material, aparținând unor variante distincte, acest aspect va fi valorificat în încadrarea juridică, prin reținerea tuturor acestor variante. Ca atare, realizarea mai multor acțiuni ce reprezintă elementul material al infracțiunii de spălare de bani, în realizarea aceleiași rezoluții infracționale, nu afectează unitatea infracțională.

HP. Dec. I.C.C.J. nr. 25/2017: Acțiunile și inacțiunile enunțate în art. 9 alin. (1) lit. b) și c) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, care se referă la aceeași societate comercială, reprezintă variante alternative de săvârșire a faptei, constituind o infracțiune unică de evaziune fiscală prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. b) și c) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale.

HP. Dec. I.C.C.J. nr. 5/2018: În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 338 alin. (1) din Codul penal privind infracțiunea de părăsire a locului accidentului, stabilește că termenul de rănire prevăzut de art. 75 lit. b) teza a II-a din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, se interpretează în sensul de „*leziuni traumatiche sau afectarea sănătății unei persoane, a căror gravitate este evaluată prin zile de îngrijiri medicale (cel puțin o zi) ori printr-una din urmările prevăzute de art. 194 alin. (1) lit. a), c), d) și e) din Codul penal*”.

HP. Dec. I.C.C.J. nr. 10/2018: Procurarea de produse susceptibile de a avea efecte psihoactive de către consumatorul final în vederea consumului propriu, efectuată exclusiv în acest scop, nu constituie operațiune cu produse în sensul art. 2 lit. b) din Legea nr. 194/2011 și nu intră sub incidența dispozițiilor art. 16 alin. (1) din același act normativ.

HP. Dec. I.C.C.J. nr. 6/2019: Acțiunea de conducere a unui vehicul, astfel cum este prevăzută de art. 336 din Codul penal, nu presupune în mod necesar punerea în mișcare a vehiculului prin acționarea sistemelor de autopropulsie.

TEME DE ANALIZĂ ȘI DEZBATERE

1. În casa lui X are loc o petrecere la care participă mai multe persoane, inclusiv Y. Profitând de aglomerație și de lipsa de vigilență a participanților, Y se decide să sustragă una dintre hainele lui X, pe care o considera ca provenind de la o firmă care comercializează produse de lux și care avea aceeași culoare cu a hainei cu care el venise îmbrăcat. Din eroare, Y ia din cuier propria haină, având credința că este haina lui X. Se va putea reține în sarcina lui Y comiterea unei tentative de furt?

2. X încearcă să o convingă pe Y că nu are vreun motiv să mai trăiască, întrucât viața este lipsită de sens, iar viitorul anunță condiții economice precare. În acest context, X o conduce pe Y pe acoperișul clădirii în care locuia, încurajând-o să se sinucidă, pentru a scăpa de orice dificultăți materiale în viitor. Y îi aduce la cunoștință lui X că, deocamdată, nu intenționează să își pună capăt zilelor, dar cedează insistențelor acestuia și acceptă să se urce pe balustrada clădirii. Y este salvată de alpiniștii utilitari, care, în acel moment, montau un panou publicitar pe clădire și care au intervenit, considerând că aceasta voia să se sinucidă. Se va putea reține în sarcina lui X comiterea unei tentative sau a unei fapte consumate prevăzute de legea penală?

PARTEA PRACTICĂ

Infrațiunea continuată. Condiții generale. În cauză sunt întrunite condițiile necesare pentru reținerea formei continuate a infracțiunii de folosire a funcției pentru favorizarea unei persoane, prevăzute de art. 301 NCP, având în vedere că din probele administrate rezultă:

1. existența unei pluralități de acțiuni (dispozițiile de desemnare în calitate de evaluator imobiliar a afinului său de gradul al II-lea, M.R.C., realizate prin delegațiile și încheierile emise în dosarele execuționale) săvârșite în perioada 04.11.2010-02.05.2017, la diferite intervale de timp, de inculpatul B.A.G.;
2. omogenitatea juridică a acțiunilor comise de inculpatul B.A.G., în condițiile în care acțiunile concrete realizate la diferite intervale de timp realizează conținutul aceleiași infracțiuni prevăzute de art. 301 NCP, fiind îndreptate astfel împotriva aceleiași valori sociale (unitate a obiectului juridic);
3. unitatea de subiect activ, toate acțiunile infraționale fiind comise de inculpatul B.A.G.;
4. unitatea de rezoluție infrațională, în condițiile în care, după dobândirea calității de evaluator de către inculpatul M.R.C., inculpatul B.A.G. a luat hotărârea de a-l desemna în calitate de evaluator în mai multe cauze aflate pe rolul Societății de Executori Judecătorești B. Astfel, în momentul luării hotărârii, inculpatul B.A.G. a avut o reprezentare de ansamblu a faptului că în viitor îl va desemna pe inculpatul M.R.C. în calitate de evaluator, acțiunile infraționale urmând a se comite fracționat, la diferite intervale de timp. Așadar, rezoluția infrațională a fost unică, determinată, anterioară primei dispoziții de desemnare prin delegație în calitate de evaluator imobiliar a lui M.R.C. și s-a menținut pe întreaga perioadă infrațională cu care a fost sesizată instanța. Astfel, Curtea opinează că în cauză este întrunit, pe de o parte, factorul intelectual al rezoluției infraționale, în condițiile în care inculpatul B.A.G. a avut o reprezentare de ansamblu a acțiunilor de desemnare în calitate de evaluator a inculpatului M.R.C., acțiuni care urmau să se desfășoare la diferite intervale de timp, în dosarele de executare silită care impuneau realizarea unei evaluări, precum și a urmărilor acestora referitoare la nașterea de drepturi de creanță asupra onorariilor aferente rapoartelor de evaluare. Pe de altă parte, se va reține și existența factorului volitiv, deoarece inculpatul B.A.G. a dorit să comită acțiunile infraționale în mod succesiv la diferite intervale de timp (C.A. Oradea, s. pen., sent. nr. 109/2018, nepublicată).